Waardevolle Verhale

Die waarde van Vriendelikheid

THINK
DIGITAL ACADEMY

Die storie van Elizabeth Fry

deur Spencer Johnson M.D.

Lank, Lank Gelede

Was daar 'n meisie met die naam Elizabeth wat in 'n groot huis in Engeland gewoon het. Sy het in 'n sagte bed geslaap en sy het mooi klere aan gehad. Sy het lekker kos geëet en op sonnige dae het sy saam met haar broers en susters in die tuin gespeel.

Sy moes baie gelukkig gewees het, maar sy was nie.

"Ek hou daarvan om vriendelik teenoor mense te wees," het sy gesê, "want dit maak mense gelukkig."

“Ek wens ek kon uit gaan en vriendelik wees met daardie mense wat niemand anders aan dink nie."

Daar was dae wat Elizabeth hartseer was. Dit was op een van die dae dat 'n skoenlapper haar tuin ingevlieg het. Sy het gemaak of die skoenlapper met haar gepraat het.

“Moenie so hartseer wees nie, mooi dame,” het die skoenlapper gesê. "Ek sal jou help. Ek sal jou beste vriend wees."

Alhoewel Elizabeth geweet het dat sy die pratende skoenlapper opgemaak het, was dit lekker om daaraan te dink om 'n skoenlapper as haar vriend te hê.

"Hoekom is jy hartseer, Elizabeth?" het die skoenlapper gevra.

“Ek is hartseer, want ek is nie vriendelik genoeg teenoor mense nie,” het Elizabeth gesê. "Ek woon in 'n wonderlike huis. Ek slaap in 'n sagte bed en ek dra mooi klere. Almal is goed vir my. Maar ek weet dat baie mense niemand het om vir hulle om te gee of om vriendelik met hulle te wees nie. Dit maak my ongelukkig."

"Ek kan sien hoe dit jou kan pla," het die skoenlapper gesê. "Ek het sopas oor die Newgate gevangenis gevlieg, en dit het my gepla om te sien hoe die vroulike gevangenes daar moet leef."

"Ag, skat!" het Elizabeth gesê.

Die skoenlapper het op 'n blom gerus. "Ek weet hoe dit is om in ‘n tronk te wees," het dit gesug. "Ek was vroeër 'n ruspe, en ek het in 'n kokon gewoon. Ek kon nie rond beweeg nie en ek kon nie uitkom nie. Dit was soos om in 'n soort tronk te wees.”

"Hoe verskriklik!" het Elizabeth gesê. Maar toe helder sy op. "Ek weet!' het sy gesê. “Ek sal die vroue by die Newgate gevangenis gaan sien. Miskien kan ek hulle help."

En sy het in die groot huis in gehardloop waar sy gewoon het.

Sy het geweet die vroue in die tronk het nie mooi klere nie. “Ek sal my rok verander,” het sy gesê. "Ek wil hulle nie daaraan herinner dat hulle nie mooi klere het nie. Dit sal hulle net meer ongelukkig maak.

Sy het dus 'n eenvoudige grys rok aangetrek en haar kop met 'n gewone wit hoed bedek.

"Ek sal saam gaan," bied die skoenlapper aan, "maar nie as ek my klere moet aantrek nie."

Elizabeth het gelag. Almal het geweet dat 'n skoenlapper nie hulle klere kan verander nie.

Toe het Elizabeth vir haar pa gesê dat sy die vroue by die Newgate gevangenis wil besoek.

“Nee, Elizabeth,” het hy gesê. "Die vroue by Newgate is misdadigers. Hulle is toegesluit omdat hulle slegte dinge gedoen het. Jy is veels te jonk om tussen misdadigers te gaan. Dit is te gevaarlik. Jy kan dalk seerkry.

"Maar moenie op gee nie," het haar pa gesê. "Jy is dalk nou jonk, maar jy sal gou genoeg ouer wees. Hoekom gaan beur jy nie nou die mense in die hospitaal op nie, en later kan jy Newgate besoek."

Sy was eers hartseer, maar toe dink sy “Dis ’n goeie idee!"

Sy was hospitaal toe, en sy het 'n glimlag en 'n vriendelike woord vir almal gehad. Die siek mense was bly om Elizabeth te sien. Hulle was bly dat sy genoeg om gegee het om vir hulle te kom kuier.

Elizabeth was besig en gelukkig, en die tyd het vinnig verby gegaan...

Sy het wel ouer geword, en sy het getrou, so sy het 'n nuwe van gehad. Dit was Fry.

Eendag het Elizabeth Fry besluit sy gereed was om die vroue by die Newgate gevangenis te besoek.

“Wees versigtig,” het die skoenlapper gewaarsku. “Sommige van die vroue was slegte mense nog voordat hulle tronk toe gegaan het. Maar dit is so verskriklik binne in die tronk dat die meeste van hulle nou nog meer gemeen geword het. Die vroue is baie wreed teenoor mekaar. Hulle kan dalk selfs wreed wees teenoor jou."

Elizabeth Fry was eers nie bang nie, maar toe sy in die tronk kom, was sy baie ontsteld.

"Dis skrikwekkend!" sy het gehuil. "So vieslik! En die lug is so sleg dat ek skaars kan asemhaal. Wat 'n verskriklike manier vir enige iemand om in te lewe."

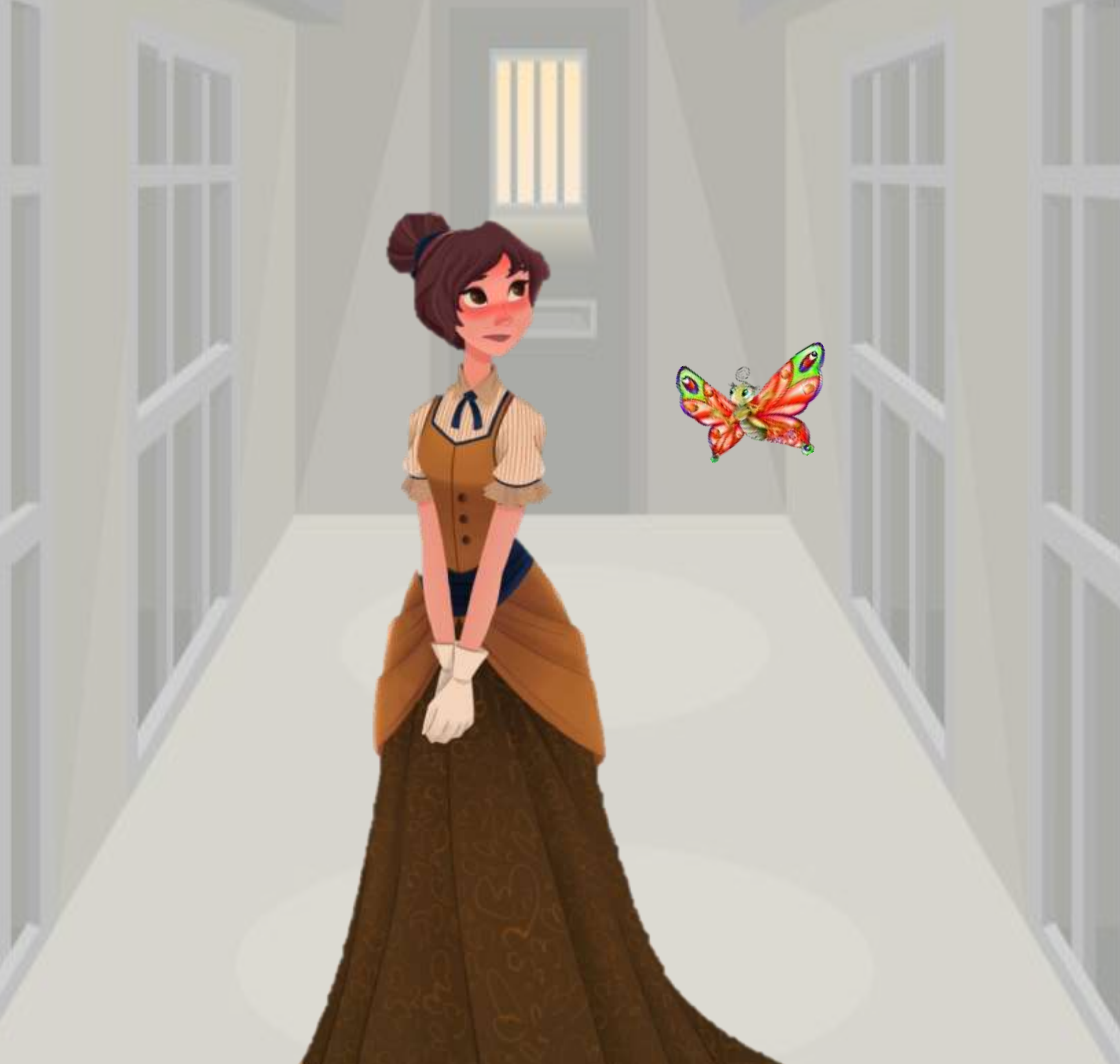

Dit was inderdaad verskriklik. Die vroue in die tronk het lui en vuil geword. Hulle was ongekam en in lappe geklee. Hulle het op mekaar geskree en met mekaar gestry.

Hoekom?

Omdat hulle niks beters gehad het om te doen nie. Buitendien het niemand om gegee wat hulle gedoen het nie. Niemand het hulle ooit geleer om vriendelik met mekaar te wees nie.

" O, nee!" het Elizabeth Fry gesê, toe twee van die vroue begin baklei het. Hulle het soos gewonde diere aan mekaar geskeur. Hulle het gevloek en gebyt en mekaar geskop.

"Asseblief, stop asseblief!" het Elizabeth Fry geroep.

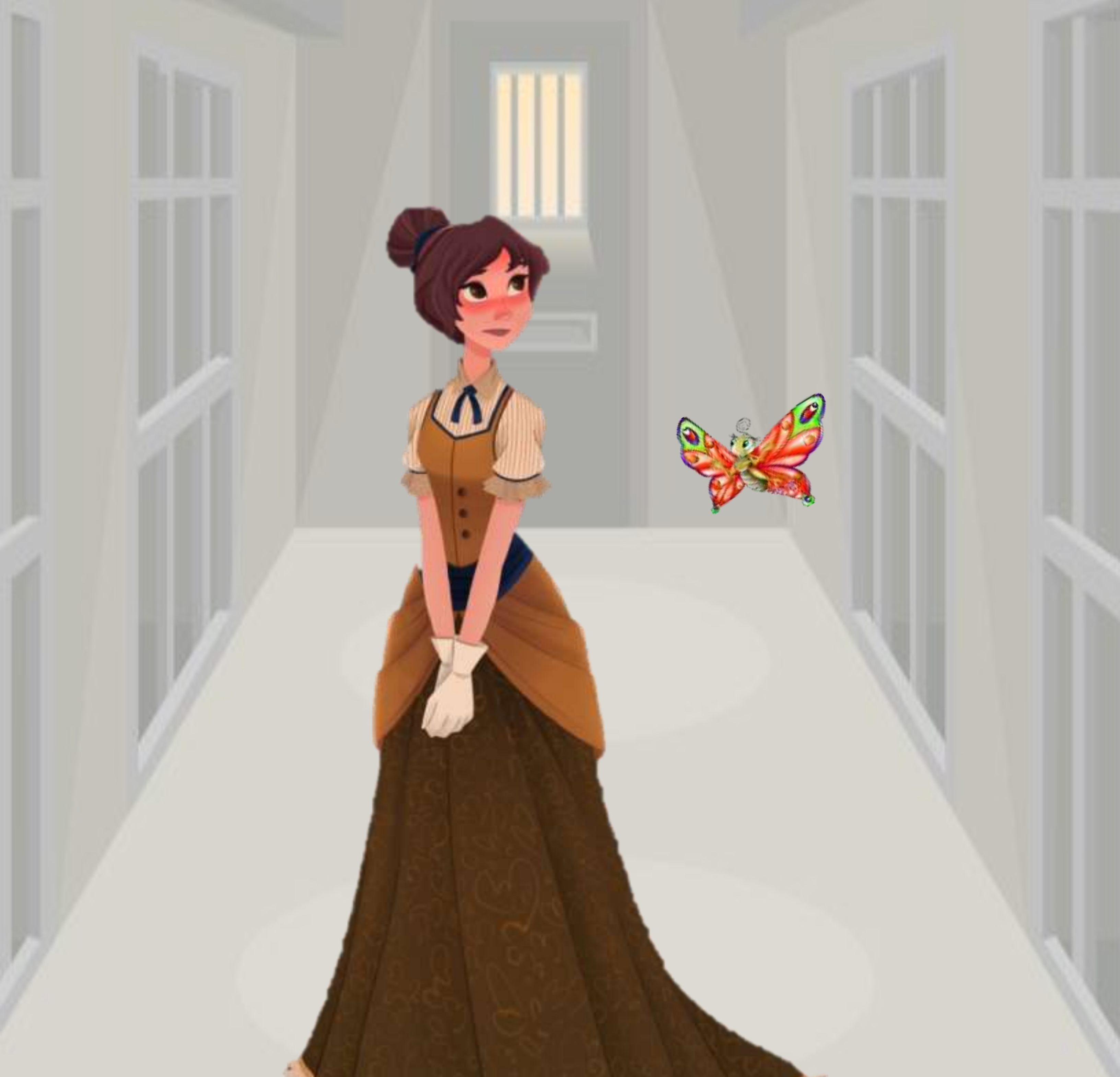

Die vroue het wel op gehou om te baklei. Hulle het na Elizabeth Fry gestaar.

"Hier is 'n goeie dame wat met ons kom spot," het een gesê.

“Kom ons skeur haar mooi klere,” het ’n ander vrou gesê.

“Ons kan haar mooi oë swart maak,” het ’n derde vrou gesê.

"Maar ek het nie gekom om met julle te spot nie!" het Elizabeth vinnig gesê. "Ek wil julle help."

“Miskien moet ons weg gaan,” het die skoenlapper gesê.

“Jy kan weg gaan as jy wil,” het Elizabeth gesê. "Ek gaan bly." En sy het vir die kwaai vroue probeer glimlag.

"Hoor ’n bietjie," het een van die vroue gesê, "Daar is iets anders aan hierdie pragtige dame. Sy het nie mooi klere aan nie. Sy het geen vere of blomme wat ons kan af trek nie."

"Wat kan ons aan haar doen?" het 'n ander vrou gevra.

“Die gevangenes kom nader aan Elizabeth Fry," het een van die wagte geroep. "Ek is bevrees hulle gaan haar dood maak.”

Teen hierdie tyd was Elizabeth ook bang. Die gevangenes het so naby aan haar saam gedrom dat die wagte net die bokant van haar hoed kon sien. “Ek sal nie wys dat ek bang is nie,” het Elizabeth vir haarself gesê. “Ek sal stil staan.

"As ek hulle net kon laat glo dat ek hier is om vriendelik met hulle te wees!" het Elizabeth Fry gesê.

“Miskien kan jy,” het die skoenlapper gefluister. “Kyk daar aan die ander kant na daardie arme, siek kind."

Elizabeth het gekyk. En toe doen sy iets wat almal verras het – almal behalwe die skoenlapper.

Elizabeth het weg beweeg van die kwaai vroue en haastig na die kindjie, wat op die koue vloer gelê het, gehaas. Sy tel die kind in haar arms op.

“Vriende,” het sy vir die gevangenes gesê, “baie van julle is moeders. Ek is ook 'n ma. Ek is benoud oor jou kinders. Is daar nie iets wat ons vir hierdie onskuldige kleintjies kan doen nie? Wil julle hê hulle moet groot word om self gevangenes te word? Moet hulle leer om diewe te wees of dalk erger?”

Skielik het die vroue op gehou om te skree en haar te dreig. Hulle het sagte, gelukkige trane begin huil.

“Sy is gaaf,” het hulle gesê. “Sy het ons kom help.”

“Niemand daar buite die gevangenis het al ooit oor ons kinders of oor ons bekommer nie,” het een van hulle gesê, en sy het 'n stoel vir Elizabeth Fry gebring om op te sit.

Toe het al die vroue wat kinders gehad het, hulle na Elizabeth Fry gebring.

“Ons moet iets vir hierdie kinders doen,” het Elizabeth vir hulle gesê.

“Miskien sal dit help om ’n skool vir die kinders hier in die tronk te begin.”

Die kinders het nog nooit 'n grootmens ontmoet wat vir hulle aandag gegee het of wat oor hulle bekommerd was nie. Hulle was nie gewoond daaraan nie, maar hulle het daarvan gehou. Hulle het bedeesde klein glimlaggies gegee.

“Hulle lyk gelukkig,” het die skoenlapper gedink. “Hulle lyk darem gelukkiger as ’n paar minute gelede.”

Elizabeth Fry het wel 'n skool vir die kinders van die vroue gevangenes by Newgate begin. Sy het hulle geleer om te lees en te spel en om naaldwerk te doen.

Meeste van die ma's kon nie lees of spel nie. Hulle sou by die deur van die skoolkamer inloer en dink: “Ons wens ons kon ook skool toe gaan."

Uiteindelik het van die vroue na Elizabeth Fry gegaan. "Kan ons asseblief ook 'n skool kry?" het hulle gesmeek.

“Ek is nie seker nie,” het Elizabeth gesê. “Die amptenare wat die tronk bestuur, sal dalk nie daarvan hou nie. Maar dit kan tog nie skade doen om hulle te vra nie?"

Elizabeth Fry het die tronk owerhede na haar huis genooi, en sy het hulle oor die skool uit gevra.

"As ons die tronk 'n mooier plek kan maak," het sy gesê, "en as ons die vroue iets nuttigs kan leer, sal hulle dalk beter lewens lei sodra hulle uit die tronk is."

“Dit sal nie werk nie,” het die owerhede gesê. “Ons sal jou egter toelaat om dit te probeer net om jou te wys dat jy verkeerd is om vriendelik te wees teenoor gevangenes."

Elizabeth Fry het dus 'n skool vir die vroue gevangenes van Newgate begin.

"Wanneer jy kan lees en skryf," het sy vir hulle gesê, "sal jy meer geneig wees om sukses te behaal en nie terug te keer tronk toe nie."

“Ek wens ek kon lees en skryf,” het die skoenlapper gedink. Maar skoenlappers kon nie. Skoenlappers lees en skryf eenvoudig net nie.

Skoenlappers doen ook nie naaldwerk of brei ook nie, en Elizabeth Fry het die vroue geleer om naaldwerk te doen en om te brei.

"Wanneer julle leer om goed te maak," het sy gesê, "kan jy jouself onderhou uit jou eie werk. Dan, wanneer jy uit die tronk kom, hoef jy nie te bedel of te steel nie."

"Wonderlik!" het die vroue gedink. Hulle was baie gelukkig om kleurvolle kwilte in hul tronk skool te maak.

"Ek sal julle komberse vat en dit vir julle verkoop," het Elizabeth Fry gesê. "Dan gee ek vir julle die geld en julle kan 'n paar klein goedjies vir julle koop."

“Jy is baie gaaf, Elizabeth Fry,” het die gevangenes vir haar gesê. "Dankie.”

Vir baie van die vroue was die geld wat hulle vir die kwilte gekry het die eerste wat hulle ooit eerlik verdien het. Hulle kon dit gebruik om suiker en tee by 'n winkeltjie in die tronk te koop. Hulle het so trots gevoel op hul pogings.

“Ek is baie bly,” het een van hulle gesê. “Ek was nog nooit so gelukkig nie.”

Toe kom die owerhede op 'n dag om te sien hoe dit in die tronk gaan.

"Wat het gebeur?" het hulle geroep. "Kyk daar! Hoe skoon is alles. En kyk na daardie vrouens. Hulle is opgewek en gelukkig en mooi.”

Die vroue het die tronk skoon gemaak, jy sien. En hulle het hulself skoon gemaak. Die tronk het gelyk soos 'n besige winkeltjie of 'n vriendelike huis. Die vroue het nie baklei nie. Trouens, hulle het mekaar gehelp.

Die tronk beamptes was so beïndruk dat hulle die mense in die dorp vertel het van die veranderinge in die tronk.

"Kyk net!" hulle het gesê. "Kyk hoe lekker is dit nou. Dis 'n baie beter plek vandat die goeie, gawe Elizabeth Fry hierheen gekom het om die gevangenes te help.”

Later het hulle 'n vergadering belê.

“Ons het ook mans gevangenes by Newgate,” het een van die amptenare gesê. “Miskien kan ons hulle ook help, soos jy die vroue gehelp het.”

"Julle moet," het Elizabeth Fry gesê. "Julle kan hulle help deur net vriendeliker teenoor hulle te wees. Dit blyk dat wanneer jy vriendelik is met iemand, daardie persoon meer geneig is om vriendelik met jou te wees. Sou dit nie wonderlik wees as ons al die mense in die tronk kan leer om beter, vriendeliker mense te wees nie?"

"Ons sal probeer!" het die amptenare uit geroep. “Ons sal begin deur skole in al ons tronke oop te maak!"

Hulle het oop skole gedoen, en dit het gewerk. Toe die gevangenes geweet het dat iemand vir hulle omgee, en wanneer hulle geleer het om iets nuttigs te doen, was hulle nie naastenby so geneig om weer in die moeilikheid te beland nie.

Binnekort het Elizabeth Fry briewe van regoor Groot-Brittanje gekry. Sy het soveel briewe gekry dat haar dogters haar met die pos moes help.

"Hier is 'n spesiale een, Ma," het een van die meisies eendag uit geroep. "Dit het 'n rooi seël op." Van wie dink jy kan dit wees?

Elizabeth Fry was baie bly toe sy daardie brief oop maak. Dit was 'n uitnodiging van die Laerhuis om vir die lede te kom vertel hoe hulle mense in Britse tronke moet behandel. Dit was die enigste keer dat 'n vrou, behalwe 'n koningin, gevra was om met die regering te praat.

" Kan ek saam met jou gaan?” het die skoenlapper gevra.

“Natuurlik,” het Elizabeth gesê. Elizabeth en die skoenlapper het dus na die Laerhuis gegaan.

"Die antwoord is baie eenvoudig," het sy aan die vooraanstaande manne gesê. "Tronke moet skole van hervorming wees - plekke waar mense wat sleg was kan leer hoe om goed te wees. Jy sal nooit mense leer om goed te wees deur sleg met hulle te wees nie - deur hulle te slaan of uit te honger of te verneder.”

Sy het voort gegaan: "Die antwoord is om vriendelik te wees, om mense te help, en om te gee om hulle gelukkiger te maak. Wanneer mense gelukkig is, sal hulle goed wees."

“Sy is reg, jy weet,” het die lede van die Laerhuis gesê.

“Ek is so trots op jou Elizabeth,” het die skoenlapper gefluister.

Daarna was Elizabeth Fry genooi om na die vasteland van Europa te gaan om met konings en koninginne en staatshoofde te praat. Hulle wou almal weet hoe om hul tronke beter te maak.

Sy het in 'n koets gery om hulle te sien.

Elizabeth Fry het aan die konings en koninginne van Europa gesê dat mense, selfs gevangenes, meer geneig is om goed te wees as jy vriendelik met hulle is.

Terwyl Elizabeth praat, het sy baie gelukkig gevoel. Sy het geweet hoe goed dit voel as jy vriendelikheid teenoor iemand toon.

Miskien, soos Elizabeth Fry, sal jy dalk wil dink oor hoe goed jy voel wanneer jy vriendelik is.

Natuurlik kan jy besluit om goedhartigheid in jou eie lewe te bring op 'n heel ander manier, inderdaad. Maar wat ook al jy besluit om te doen, kom ons hoop dit is iets wat jou 'n gelukkiger mens sal maak ...

Net soos ons gawe vriendin Elizabeth Fry.

Die Einde

Historiese Feite

Elizabeth Fry het meer as enige ander persoon van haar tyd gedoen om gevangenis hervorming te bewerkstellig, wat in Engeland begin het en na 'n groot deel van die vasteland van Europa versprei het.

Sy is gebore as Elizabeth Gurney in 1280. Haar pa was 'n Britse bankier, en hy was so suksesvol dat die Engelse begin het om na ryk mense te verwys as, "ryk soos die Gurneys." Die familie was Kwaker, maar nie lede van die streng groep wat " Gewone Quakers " genoem was nie. Maar toe Elizabeth sewentien jaar oud was, het sy wel 'n Plain Kwaker geword, in gewone klere geklee en alle persoonlike versierings prys gegee.

Sy is getroud met Joseph Fry wat ook 'n Kwaker was, en sy het Elizabeth Fry geword.

Sy het die eerste keer in 1813 van die toestande in die Newgate gevangenis geleer. Die gevangenis was in een van die oudste en slegste dele van Londen geleë. Vier honderd vroue het daar gewoon, saam gedrom in vier kamertjies. Vyftig kinders is saam met hul moeders in die tronk gesit. Hulle was geklee in vuil lappe. Daar was geen beddens, geen beddegoed geen toilet, geen hitte, geen ventilasie en geen lig.

Elizabeth Fry en haar Kwaker vriende het hul werk by Newgate begin deur warm klere en opvoeding na die tronk te bring. Elizabeth het ook hoop gebring, en sy het gepraat van die behoefte vir die vroue om hulself te hervorm. Sy het nie net met die vroue gepraat nie, maar sy het met trunk beamptes en wetgewers gepraat en hulle aangemoedig om meer bedagsaam teenoor die gevangenes te wees.

Omdat die gedrag van die gevangenes wel dramaties verbeter het toe hulle vriendeliker behandel was, het Elizabeth Fry se idees deur Engeland versprei. Ook heersers in Frankryk, Holland, Denemarke en Pruise het haar raad verwelkom. Die keiser van Rusland het haar voorstelle vir 'n nuwe tronk in St. Petersburg gevolg. Haar planne het so goed gewerk dat hy uitgeroep het: "Sy is een van die wonders van die wêreld!"

Joseph Fry, Elizabeth se man, het nie altyd haar bedrywighede goed gekeur nie. Hy het egter belowe om nooit met haar werk in te meng nie, en hy het sy woord gestand gedoen. Met hierdie ondersteuning van haar man kon Elizabeth Fry haar huwelik geniet en ook op haar werk konsentreer en dit goed doen.

Sy het elf kinders gehad, van wie die laaste in 1822 gebore was, op dieselfde dag as die eerste van haar vyf en twintig kleinkinders.

Voor haar dood in 1845 het Elizabeth Fry hervormings op baie gebiede gelei. Sy het verenigings gestig om na vroue gevangenes om te sien nadat hulle ontslaan is. Sy het gewerk om die wet self te verander, want destyds het die wet verklaar dat 'n man, vrou of kind gehang mag word vir huisbraak, winkel diefstal of klein diefstal.

Een van haar verslae, wat aan die koning van Frankryk gemaak is, het geëindig met woorde wat tot vandag toe geleef het: "Wanneer jy 'n tronk bou, moet jy beter bou met die gedagte altyd in jou gedagtes dat jy en jou kinders die selle mag beset."

THINK
DIGITAL ACADEMY